

Beslissing nr. 015/2023

Betreft:

Aanvraag die uitgaat van het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid om steekproeven van gegevens van het Rijksregister te ontvangen met het oog op de verwezenlijking van de bevraging 'leefomgevingsonderzoek'

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, INSTITUTIONELE HERVORMINGEN EN DEMOCRATISCHE VERNIEUWING,

Gelet op de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen,

Gelet op de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten,

Gelet op het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid,

Gelet op de verordening EU 2016/679 van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming),

Gelet op het bestuursdecreet van 7 december 2018,

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens,

Beslist op 08/05/2023

1. Algemeen

De aanvraag wordt ingediend door het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid, hierna de « Verzoeker » genoemd, om steekproeven van gegevens van het Rijksregister te ontvangen met het oog op de verwezenlijking van de bevraging 'leefomgevingsonderzoek'. De Verzoeker deelt mee dat de Vlaamse Statistische Autoriteit (hierna VSA) zal optreden als derde vertrouwenspersoon.

De Verzoeker heeft de contactgegevens van de aangewezen DPO en de verantwoordelijke voor de verwerking van de gegevens meegedeeld.

2. Specificiteiten - Behandeling van de aanvraag

2.1 Type aanvraag

Het gaat om een nieuwe aanvraag en geen uitbreiding of wijziging van een eerder toegekende machtiging.

De Verzoeker vraagt om gemachtigd te worden om, via een derde vertrouwenspersoon, steekproeven te ontvangen met de informatiegegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid:

- 1° (naam en voornamen),
- 2° (geboortedatum),
- 3° (geslacht),
- 4° (nationaliteit),
- 5° (hoofdverblijfplaats),

van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

2.2 Ratione Personae (artikel 5 van de wet van 1983)

De Verzoeker vraagt de gegevens van het het Rijksregister op basis van artikel 5, eerste lid, 1°, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, dat de Belgische openbare overheden machtigt om toegang te hebben tot de informatiegegevens die zij gemachtigd zijn te kennen uit hoofde van een wet, een decreet of een ordonnantie. Als departementen van de Vlaamse overheid kan de Verzoeker inderdaad beschouwd worden als een openbare overheidsdienst.

Op basis van artikel III.113/1 kunnen de Vlaamse departementen persoonsgegevens verwerken voor beleidsondersteunende taken, waaronder bevragingen en wetenschappelijk onderzoek, in het kader van de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest, met het oog op de voorbereiding of evaluatie van het beleid en de opvolging van de beleidsuitvoering.

Het Vlaams Gewest is op basis van art. 6, §1, II, BWHI bevoegd voor volgende aangelegenheden wat het leefmilieu en het waterbeleid betreft:

- 1° De bescherming van het leefmilieu, onder meer die van de bodem, de ondergrond, het water en de lucht tegen verontreiniging en aantasting, alsmede de strijd tegen de geluidshinder;
- 2° Het afvalstoffenbeleid;

3° De politie van de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke bedrijven onder voorbehoud van de maatregelen van interne politie die betrekking hebben op de arbeidsbescherming;

4° De waterproductie en watervoorziening, met inbegrip van de technische reglementering inzake de kwaliteit van het drinkwater, de zuivering van het afvalwater en de riolering.

Het Vlaamse beleid terzake wordt geregeld in het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Zo voorziet artikel 2.1.3. van dit decreet een rapportageopdracht die minstens het volgende omvat:

1° een beschrijving, analyse en evaluatie van de bestaande toestand van het milieu en de ruimtelijke ordening;

2° een beschrijving, analyse en evaluatie van het tot dan toe gevoerde milieubeleid (voor zover dit relevant is voor de toetsing van de resultaten van het gevoerde milieubeleid aan de in de milieuregelgeving of de milieuplanning vastgestelde beleidsdoelstellingen);

2° /1 een beschrijving en evaluatie van het tot dan toe gevoerde ruimtelijk beleid in het licht van de doelstellingen, vermeld in artikel 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;

3° een beschrijving van de verwachte ontwikkeling van het milieu en ruimtelijke ordening bij ongewijzigd beleid en bij gewijzigd beleid volgens een aantal relevant geachte scenario's.

Bovendien stelt artikel 1.1.4. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening:

“ Art. 1.1.4. De ruimtelijke ordening is gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang gebracht worden. Daarbij worden de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen. Er wordt rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. Op deze manier wordt gestreefd naar ruimtelijke kwaliteit. ”

De voorwaarden van artikel 5, eerste lid, 2° van de voornoemde wet van 8 augustus 1983 kunnen bijgevolg als voldaan worden beschouwd.

2.3 Categorieën van betrokkenen

De Verzoeker vraagt telkens een steekproef op van 20 000 personen tussen 17 en 85 jaar, woonachtig in private huishoudens in het Vlaams Gewest.

2.4 Algemene beschrijving

2.4.1 Context van de aanvraag

De Verzoeker vraagt de steekproeftrekkingen met het oog op de verwezenlijking van een vijfjaarlijkse bevraging, met name het 'leefomgevingsonderzoek'. Het leefomgevingsonderzoek is een schriftelijke bevraging die onder meer volgende doelen heeft:

- monitoren van de spreiding en ernst van hinder (geluid, geur, licht) en de tevredenheid over de leefomgevingskwaliteit;
- leveren van input voor beleid m.b.t. leefomgevingskwaliteit;
- identificeren en verkennen van aandachtspunten voor toekomstig beleid m.b.t. leefomgevingskwaliteit.

De diensten van het Rijksregister zullen de steekproeven trekken en deze overmaken aan de VSA, die optreedt als derde vertrouwenspersoon.

De VSA zal eerst op het basissteekproefbestand een kwaliteitscontrole uitvoeren, vervolgens enkel het resultaat van die kwaliteitscontrole aan de Verzoeker meedelen en zal pas na akkoord van de Verzoeker de namen, voornamen, hoofdverblijfplaatsen en gepseudonimiseerde ID-nummers aan een veldwerkbureau overmaken. De VSA construeert tabellen met verdeling naar geslacht (man, vrouw), leeftijdscategorie (17-30, 31-45, 45-60, 61 jaar en ouder) en nationaliteit (Belg, niet-Belg EU, overig) op basis van het brutosteekproefbestand ontvangen van het Rijksregister en bezorgt deze tabellen aan de Verzoeker.

De VSA maakt eveneens een bestand over aan de Verzoeker, met daarin volgende gegevens: het gepseudonimiseerde ID-nummer, de controlegegevens uit het Rijksregister en de corresponderende antwoorden met betrekking tot geslacht, geboortejaar en nationaliteit (Belg, niet-Belg EU, overig) uit het surveybestand. Op basis van deze gegevens voert de Verzoeker een kwaliteitscontrole uit, zijnde een kwaliteitscontrole op de respons en een berekening van gewichten om te corrigeren voor bepaalde over- of ondervertegenwoordiging. Het resultaat van deze kwaliteitscontrole is een weging, gekoppeld aan het ID-nummer. De Verzoeker verwijdt de controlegegevens maar behoudt de ID-nummers met de hieraan gekoppelde respons en de gewichten.

De VSA maakt een finale koppeling tussen de ID-nummers en de surveyresultaten en bezorgt dit gepseudonimiseerd surveydatabestand aan de Verzoeker. Na overdracht van het finale gepseudonimiseerde surveybestand verwijdt de VSA op aangeven van de Verzoeker zowel de gegevens ontvangen vanuit het Rijksregister, als de surveydata ontvangen vanuit het veldwerkbureau.

Het veldwerkbureau staat in voor de verzending en het drukwerk van de uitnodigingsbrieven, alsook van de dataverzamelingen en de verrijking van de resultaten. Voor de dataverzameling worden de steekproefpersonen benaderd via een gemengde methode (push-to-web aangevuld met papieren versie van de vragenlijst) op basis van een toevalssteekproeftrekking. Concreet worden er drie zendingen voorzien. In een eerste zending krijgt elke steekproefpersoon een brief met uitnodiging om online aan de bevraging deel te nemen. Elke persoon krijgt een unieke code die het veldwerkbureau toekent, met als enig doel de personen die nog niet hebben geantwoord nog aan te schrijven in een tweede zending. De tweede zending bevat aldus een herinneringsbrief of een bedanking. In een derde zending worden enkel nog de individuen aangeschreven die nog niet hebben geantwoord en wordt de vragenlijst bijkomend op papier aangeboden. Bij de eerste twee zendingen wordt namelijk enkel de mogelijkheid aangeboden om de vragenlijst digitaal in te vullen.

De resultaten van de survey gekoppeld aan de ID-nummers worden door het veldwerkbureau verzameld in één ruw surveydatabestand en verrijkt met XY-coördinaten van het adres van de respondenten voor de respondenten die expliciet hun toestemming hiervoor hebben gegeven. Na de verrijking bezorgt het veldwerkbureau het ruwe surveydatabestand aan de VSA.

- ⇒ De nagestreefde doeleinden zijn welbepaald, duidelijk omschreven en wettig in de zin van artikel 15 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

2.4.2 Technische en organisatorische veiligheidsmaatregelen.

De Verzoeker geeft aan een functionaris voor de gegevensbescherming te hebben aangewezen.

Uit de door de Verzoeker verstrekte documenten blijkt dat hij een veiligheidsbeleid heeft en dit ook op het terrein uitvoert. De beschrijving van de maatregelen die zijn genomen om de veiligheid, de integriteit en het vertrouwelijk karakter van de gegevens te waarborgen, kan als voldoende worden beschouwd.

In dit verband wordt de Verzoeker eraan herinnerd dat hij als verwerkingsverantwoordelijke instaat voor het nemen van passende veiligheidsmaatregelen om de persoonsgegevens, waaronder die uit het Rijksregister, te beschermen.

2.5 Categorieën van gegevens die worden meegedeeld

2.5.1 De naam en voornamen

De diensten van het Rijksregister zullen de naam en voornamen na het trekken van de steekproeven meedelen aan de VSA.

De VSA en het veldwerkbureau, mogen de naam en voornamen van de personen getrokken door middel van de steekproef vervolgens gebruiken om contact op te nemen en deelname aan de enquête te vragen.

2.5.2 De geboortedatum

De Verzoeker vraagt enkel het geboortejaar om de kwaliteitscontrole uit te voeren waarbij wordt nagegaan of de geselecteerde persoon effectief de vragen heeft beantwoord, alsook om de wegingscoëfficiënten te berekenen.

2.5.3 Het geslacht

De evolutie naar een maatschappij waarbij de aanspreking meer en meer geslachtsneutraal wordt en waarin discriminatie op basis van geslacht (wat niet in deze aanvraag specifiek aan de orde is) delicaat is, kan het geslacht enkel in uitzonderlijke omstandigheden of wanneer wettelijke redenen voor handen zijn, worden medegedeeld.

Het geslacht is nodig voor het uitvoeren van kwaliteitscontrole, waarbij wordt nagegaan of de geselecteerde persoon effectief de vragen heeft beantwoord, en om de wegingscoëfficiënten te berekenen.

2.5.4 De nationaliteit

Het gegeven wordt gevraagd voor het uitvoeren van de kwaliteitscontrole, met name de non-respons analyse. De VSA zal hiertoe enkel de categorie meedelen aan de Verzoeker, met name: Belg, niet-Belg EU of overig. Het is dan ook voldoende dat de diensten van het Rijksregister deze categorieën meedelen aan de VSA en niet de exacte nationaliteit.

2.5.5 De hoofdverblijfplaats

De hoofdverblijfplaats zal door de diensten van het Rijksregister worden gebruikt om de steekproef af te bakenen (enkel steekproefpersonen woonachtig in het Vlaams Gewest).

Verder zal het gegeven gebruikt worden om contact op te nemen met de steekproefpersonen.

2.5.6 De samenstelling van het gezin

De Verzoeker vraagt geen mededeling van de samenstelling van het gezin, maar vraagt om bij het trekken van de steekproeven enkel private huishoudens te selecteren door personen met 'plaats in het gezin' code 20 binnen het informatietype 141 (gemeenschappen, tehuizen) uit te sluiten. Dit informatietype valt onder het wettelijk informatiegegeven 'samenstelling van het gezin'. De diensten van het Rijksregister zullen het consulteren om de steekproef af te bakenen.

2.6 Frequentie

De Verzoeker vraagt om de 5 jaar een brutosteekproef van 20 000 personen te mogen ontvangen.

2.7 Gemachtigde personen

De Verzoeker zal nooit toegang hebben tot de ruwe gegevens, maar enkel tot de gepseudonimiseerde gegevens. De VSA zal in het kader van de doelstelling van deze machtiging dan ook als derde vertrouwenspersoon optreden.

2.8 Mededeling aan derden

Het databestand kan enkel geanonimiseerd worden gedeeld met derden.

2.9 Duur van de machtiging

De opdrachten die aan de aanvrager zijn toegewezen, zijn niet beperkt in de tijd. Er kan echter geen machtiging van onbepaalde duur worden toegekend, met name door de maatregelen die de AVG oplegt.

De relevantie van de verleende machtiging moet immers op termijn worden herzien. Een nieuwe analyse van de relevantie en van de evenredigheid van deze machtiging binnen 10 jaar lijkt redelijk. Na deze periode moet een verlenging worden bekomen.

Als er zich een wijziging in de regelgeving, doeleinden of organisatie van de informatieveiligheid voordoet die gevolgen kan hebben voor de veiligheid van de gegevens, dan is het de verantwoordelijkheid van de verzoeker om dit te melden aan de bevoegde autoriteit, die de verleende machtiging bijgevolg zal herzien.

2.10 Wijzigingen

De automatische mededeling van de aan de gegevens aangebrachte veranderingen wordt niet gevraagd, aangezien de Verzoeker geen toegang tot de registers vraagt.

2.11 Bewaringsduur

Het bestand met de persoonsgegevens zoals ontvangen vanwege het Rijksregister wordt vernietigd door de VSA en het veldwerkbureau nadat de controle door de Verzoeker is uitgevoerd. De vernietiging zal ten laatste zes maanden na de overdracht van het gepseudonimiseerde bestand plaatsvinden.

2.12 Gegevensstroom

De gegevensstroom blijkt duidelijk uit de aanvraag van de Verzoeker.

3. Beslissing

De Minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing,

Beslist dat de diensten van het Rijksregister gemachtigd zijn, met het oog op het trekken van de steekproeven onder de voormelde voorwaarden, toegang te hebben tot de gegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid:

- 1° (naam en voornamen),
- 2° (geboortedatum),
- 3° (geslacht),
- 4° (nationaliteit),
- 5° (hoofdverblijfplaats),
- 9° (samenstelling van het gezin),

van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

Beslist dat de VSA als derde vertrouwenspersoon gemachtigd is, voor de uitvoering van de voormelde doeleinden en onder de voormelde voorwaarden, steekproeven te ontvangen van de gegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid:

- 1° (naam en voornamen),
- 2° (geboortedatum),
- 3° (geslacht),
- 4° (nationaliteit),
- 5° (hoofdverblijfplaats),

van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

Beslist dat deze machtiging verleend wordt voor een duur van tien jaar, vanaf de datum van deze beslissing.

Annelies VERLINDEN,

A large, stylized handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Annelies Verlinden', is written over the printed name.

Minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing